

RIIGIKOHUS

ÜLDKOGU

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-1-1-5-13
Otsuse kuupäev	30. aprill 2013
Kohtukoosseis	Eesistuja Märt Rask, liikmed Tõnu Anton, Jüri Ilvest, Peeter Jerofejev, Henn Jõks, Ott Järvesaar, Eerik Kergandberg, Lea Kivi, Indrek Koolmeister, Ants Kull, Villu Kõve, Lea Laarmaa, Jaak Luik, Priit Pikamäe, Jüri Pöld ja Tambet Tampuu
Kohtuasi	Süüdimõistetu Arlis Kure (Kurg) karistuse täitmisele pööramine
Vaidlustatud kohtulahend	Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määrus kriminaalasjas nr 1-11-13542
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Arlis Kure kaitsja vandeadvokaadi vanemabi Aivar Kello, määruskaebus
Teised määruskaebemenetluse pooled	Prokuratuur, esindaja Lõuna Ringkonnaprokuratuuri prokuröri abi Jüri Vissak
Asja läbivaatamise kuupäev ja viis	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Tunnistada põhiseadusvastaseks ja kehtetuks kriminaalmenetluse seadustiku § 385 p 26 osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku kriminaalmenetluse seadustiku § 428 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse karistusseadustiku § 69 lg 6 järgi täitmisele üldkasuliku tööga asendatud vangistus.

2. Tühistada Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määrus kriminaalasjas nr 1-11-13542 ja saata kohtuasi Tartu Ringkonnakohtule uueks arutamiseks.

3. Arlis Kure kaitsja määruskaebus rahuldada.

4. Määrata osahingule Advokaadibüroo In Jure makstava riigi õigusabi tasu suuruseks Arlis Kurele määruskaebemenetluses osutatud riigi õigusabi eest 38 (kolmkümmend kaheksa) eurot ja 40 (nelikümmend) senti, sealhulgas käibemaks 6 (kuus) eurot ja 40 (nelikümmend) senti, ja jätta see menetluskulu Eesti Vabariigi kanda.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Tartu Maakohus tunnistas 23. jaanuari 2012. a otsusega Arlis Kure süüdi karistusseadustiku (KarS) § 199 lg 2 p-de 7 ja 9 järgi ning karistas teda seitsmekuulise vangistusega. Sellele karistusele liideti KarS § 65 lg 2 alusel kümnekuuline vangistus varem toime pandud kuritegude eest. A. Kure

lõplikuks karistuseks mõisteti 1 aasta ja 5 kuu pikkune vangistus. Vangistus asendati 1030 tunni üldkasuliku tööga, kohustades süüdimõistetut seda tööd ära tegema kahe aasta jooksul.

2. Tartu Maakohus tühistas 7. septembri 2012. a määrusega kriminaalhooldusametniku erakorralise ettekande alusel üldkasuliku töö kohaldamise ja pööras A. Kurele mõistetud vangistuse ärakandmata osas täitmisele. Kohus leidis, et kuivõrd A. Kurg hoidis korduvalt ilma mõjuva põhjuseta üldkasuliku töö tegemisest kõrvale, tuleb tema suhtes kohaldada reaalselt vangistust. Kohus märkis lahendis, et kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 2 p 4 alusel ja lähtuvalt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsuses kohtuasjas nr 3-1-1-18-12 avaldatud põhimõtetest on määrus määruskaebe korras vaidlustatav.

3. Maakohtu määruse peale esitas Tartu Ringkonnakohtule määruskaebuse A. Kure kaitsja vandeadvokaadi vanemabi Aivar Kello, kes taotles maakohtu määruse tühistamist ja karistuse täitmisele pööramata jätmist. Kaitsja leidis, et süüdimõistetut jättis üldkasuliku töö tegemata mõjuval põhjusel, kuivõrd ta oli haige.

4. Tartu Ringkonnakohus jättis 20. septembri 2012. a määrusega A. Kure kaitsja kaebuse läbi vaatamata. Ringkonnakohus leidis, et maakohtu määrus ei olnud tulenevalt KrMS § 385 p-st 26 määruskaebe korras vaidlustatav. Riigikohus tunnistas KrMS § 385 p 26 põhiseaduse vastaseks vaid osas, milles see ei võimaldanud esitada määruskaebust KrMS § 427 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse tingimisi kohaldamata jäetud vangistus KarS § 74 lg 4 alusel täitmisele (Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kohtuasjas nr 3-1-1-18-12). Säte on endiselt kehtiv osas, milles KrMS § 385 p 26 välistab edasikaebamise KarS § 69 lg 6 alusel karistuse täitmisele pööramise peale.

5. Ringkonnakohtu määruse peale esitas A. Kure kaitsja A. Kello Riigikohtule määruskaebuse, milles palus ringkonnakohtu määruse tühistada. Kaebaja leidis, et Riigikohtu lahend on alama astme kohtule kohustuslik ja ringkonnakohus on ebaseaduslikult eiranud kohtuasjas nr 3-1-1-18-12 tehtud Riigikohtu üldkogu lahendit.

6. Vastuses määruskaebusele leidis Lõuna Ringkonnaprokuratuuri prokuröri abi, et KrMS § 385 p 26 järgi ei saanud maakohtu määrust vaidlustada.

RIIGIKOHTU KRIMINAALKOLLEEGIUMI MÄÄRUS

7. Riigikohtu kriminaalkolleegium andis 18. veebruari 2013. a määrusega lahendada Riigikohtu üldkogule. Riigikohtu kriminaalkolleegiumil tekkis kahtlus, et KrMS § 385 p-s 26 sisalduv piirang ei vasta põhiseadusele osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise maakohtu täitmiskohtuniku KrMS § 428 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse üldkasuliku tööga asendatud vangistus KarS § 69 lg 6 alusel täitmisele.

8. Riigikohtu kriminaalkolleegium leidis, et tulenevalt KrMS § 428 lg-st 2 otsustab üldkasuliku töö kohaldamise tühistamise ja süüdimõistetule kohtuotsusega mõistetud vangistuse täitmisele pööramise KarS § 69 lg 6 või 7 järgi süüdimõistetut elukoha järgse maakohtu täitmiskohtuniku määrusega. See määrus ei ole määruskaebekorras vaidlustatav, kuna KrMS § 385 p 26 sätestab, et KrMS § 428 alusel süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määruse peale ei saa määruskaebust esitada. Riigikohtu üldkogu on tunnistanud KrMS § 385 p 26 põhiseaduse vastaseks üksnes osas, milles norm välistas määruskaebuse esitamise täitmiskohtuniku KrMS § 427 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse täitmisele tingimisi kohaldamata jäetud vangistus KarS § 74 lg 4 alusel (Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12), ja osas, milles see ei võimaldanud esitada määruskaebust maakohtu täitmise-

kohtuniku KrMS § 427 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastatu karistuse kandmata osa täitmisele KarS § 76 lg 5 alusel (Riigikohtu üldkogu 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12).

9. Põhiseaduse (PS) § 24 lg 5 tagab igapäevase õiguse tema kohta tehtud kohtuotsuse peale seadusega sätestatud korras edasi kaevata kõrgemalseisvale kohtule. Vangistuse täitmisele pööramine toob A. Kure jaoks kaasa mitmete põhiõiguste – eelkõige vabadusõiguse – olulise riive ja tema olukorra halvenemise võrreldes vangistuse täitmisele pööramata jätmisega. Kriminaalkolleegium avaldas kahtlust, et menetlusökoonomia eesmärki teeniv KrMS § 385 p-s 26 sätestatud piirang ei kaalu üles kahju, mida võib õiguskorrale tekitada vangistuse ebaõige täitmisele pööramine. Ka võib KrMS § 385 p-s 26 sisalduv piirang kriminaalkolleegiumi hinnangul rikkuda õigusloome võrdsuse põhimõtet, sest täitmiskohtuniku määrust saab määruskaebemenetluses endiselt vaidlustada mitmel n-õ kergemal juhul.

MENETLUSOSALISTE ARVAMUSED

10. **Riigikogu põhiseaduskomisjon** jäi KrMS § 385 p 26 kohta Riigikohtule kohtuasjas nr 3-4-1-1-13 esitatud arvamuses väljendatud seisukohtade juurde. Põhiseaduskomisjon oli seisukohal, et KrMS § 385 p-s 26 sätestatud määruskaebeõiguse piiramise eesmärk on kohtusüsteemi tõhususe tagamine, mis on põhiseaduslik väärtus ja legitiimne eesmärk põhiõiguste piiramiseks. Komisjon aktsepteeris Riigikohtu varasemaid otsuseid, milles on tunnistatud KrMS § 385 p 26 osaliselt põhiseaduse vastaseks, kuid märkis, et kohtuotsuse täitmise faasis ei peaks olema edasikaebeõiguse riive ebaoproportsionaalselt suur ega kaaluma üles kohtusüsteemi tõhususe eesmärki.

11. **Õiguskantsleri** hinnangul on KrMS § 385 p 26 osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise täitmiskohtuniku määruse peale, millega pööratakse KrMS § 428 lg 2 alusel täitmisele üldkasuliku tööga asendatud vangistus, põhiseadusega vastuolus. Oma seisukohtade põhjenduste osas viitas õiguskantsler Riigikohtule kohtuasjas nr 3-4-1-1-13 antud arvamusele.

12. **Õiguskantsler** on seisukohal, et KrMS § 385 p 26 riivab PS § 15 lg 1 esimeses lauses sätestatud üldist põhiõigust tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele, mis hõlmab PS § 24 lg-s 5 sisalduvat edasikaebeõigust. Riivega kaasneb ka PS §-s 20 sätestatud vabadusõiguse oluline riive. Õiguskantsler märkis, et kuna edasikaebeõigus on PS § 15 lg 1 esimeses lauses koos PS § 24 lg-ga 5 kompleksne õigus, siis tuleks piirangu põhiseaduspärasuse hindamisel lähtuda PS § 15 lg 1 esimese lause riive eesmärgile seatud rangematest nõuetest.

13. KrMS § 385 p-s 26 sisalduva piirangu legitiimne eesmärk on tagada kohtusüsteemi efektiivsus ja selle kaudu isikute õiguste parem kaitse. Õiguskantsleri hinnangul on piirang selle eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik abinõu. Piirang ei ole aga eesmärki ja põhiõiguste riivet kaaludes mõõdukas. Määruskaebuse esitamise võimatus tähendab seda, et vangistuse ärakandmata osa täitmisele pööramise määrus on lõplik ja seda ei saa hiljem eraldi muus menetluses arutada. Kohtusüsteemi efektiivsuse tagamise eesmärk ei õigusta sellist piirangut.

14. **Justiitsminister** leidis, et KrMS § 385 p 26 on osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise määruse peale, millega maakohu täitmiskohtunik pöörab KrMS § 428 ja KarS § 69 lg 6 alusel üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele, vastuolus PS § 24 lg-ga 5 ja §-ga 11.

15. Riigi peaprokurör oli seisukohal, et KrMS § 385 p 26 võib olla põhiseadusega vastuolus. Seadusandjal on võimalik menetlusökoonomia eesmärki saavutada, piirates määruskaebeõigust vähem isiku õigusi riivavatel juhtudel, seetõttu ei pruugi vaidlustatud sättest tulenev piirang olla

vajalik. Arvestades mõju, mille täitmiskohtuniku määrus toob kaasa süüdimõistetute õiguste jaoks, peab kõrgema astme kohtul olema võimalik kontrollida täitmiskohtuniku otsuste õigsust. Seetõttu ei ole täitmiskohtuniku KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale määruskaebuse esitamise õiguse piirang mõõdukas.

VAIDLUSALUNE SÄTE

16. Kriminaalmenetluse seadustiku § 385 p-s 26 on sätestatud:

„§ 385. Kohtumäärused, mida ei saa vaidlustada määruskaebuse lahendamise menetluses

Määruskaebust ei saa esitada järgmiste kohtumääruste peale:

[---]

26) käesoleva seadustiku § 427 lõike 2 ja § 428 alusel süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määrus;

[---].“

ÜLDKOGU SEISUKOHT

17. Üldkogu käsitleb kõigepealt KrMS § 385 p 26 asjassepuutuvust praeguses kohtuasjas (I) ning selgitab välja asjakohase põhiõiguse ja selle riive (II). Seejärel kontrollib üldkogu riive põhiseaduspärasust, hinnates kõigepealt riive eesmärki ja selle legitiimsust (III) ning seejärel riive proportsionaalsust (IV). Lõpuks lahendab üldkogu A. Kure kaitsja määruskaebuse (V).

18. Üldkogu märgib alustuseks, et on KrMS § 385 p 26 põhiseaduspärasust erinevas ulatuses arutanud ja sätte osaliselt põhiseadusvastaseks ning kehtetuks tunnistanud juba kahel korral (Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12 ja 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12).

I

19. Riigikohus kontrollib põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses sellise sätte põhiseaduspärasust, mis on konkreetse kohtuasja lahendamisel asjassepuutuv (põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 14 lg 2). Asjassepuutuv on säte, mis on kohtuasja lahendamisel otsustava tähtsusega ning mille põhiseadusvastasuse ja kehtetuse korral peaks kohus otsustama teisiti kui selle põhiseaduspärasuse korral (Riigikohtu seisukoht alates üldkogu 22. detsembri 2000. a otsusest kohtuasjas nr 3-4-1-10-00, p 10 ja 28. oktoobri 2002. a otsusest kohtuasjas nr 3-4-1-5-02, p 15; vt ka põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus 16. septembri 2003 otsus kohtuasjas nr 3-4-1-9-08, p 15).

20. Üldkogu vaatab kohtuasjas läbi määruskaebust, mille A. Kure kaitsja esitas Riigikohtule Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määruse peale. Ringkonnakohus jättis KrMS § 385 p-le 26 tuginedes määrusega läbi vaatamata A. Kure kaitsja määruskaebuse, mis oli esitatud Tartu Maakohtu täitmiskohtuniku 7. septembri 2012. a määruse peale. Viimati nimetatud määrusega pööras Tartu Maakohus KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 lg 2 alusel täitmisele A. Kurele Tartu Maakohtu 23. jaanuari 2012. a otsusega mõistetud vangistuse, mis oli asendatud üldkasuliku tööga.

21. Kriminaalmenetluse seadustiku § 385 p 26 põhiseaduspärasusest ja kehtivusest sõltub, millise lahendi saab Riigikohtu üldkogu kohtuasjas teha. Kui KrMS § 385 p 26 on põhiseadusega kooskõlas osas, milles see ei võimalda KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 lg 2 alusel tehtud määrust vaidlustada, puudub alus Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määruse tühistamiseks. A. Kure kaitsja määruskaebus jääb sellisel juhul rahuldumata. Kui aga KrMS § 385 p 26 on viidatud osas

põhiseaduse vastane ja üldkogu tunnistas sätte kehtetuks, tuleb ringkonnakohtu määrus tühistada ja kohtuasi saata ringkonnakohtule uueks arutamiseks.

22. Eeltoodust lähtudes on üldkogu seisukohal, et KrMS § 385 p 26 on kohtuasjas asjassepuutuv sätte osas, milles välistab määruskaebuse esitamise täitmiskohtuniku KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 lg 2 alusel tehtud üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise määruse peale.

II

23. Riigikohtu kriminaalkolleegium leidis, et KrMS § 385 p 26 riivab PS § 24 lg-ga 5 tagatud edasikaebepõhiõigust.

24. PS § 24 lg 5 kohaselt on igaühel õigus tema kohta tehtud kohtu otsuse peale seadusega sätestatud korras edasi kaevata kõrgemalseisvale kohtule. PS § 24 lg 5 on osa põhiõigusest kohtulikule kaitsele, mille eesmärgiks on tagada kohtulahendi kontroll, et vältida eksimusi ja vigu kohtulahendites (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 25. märtsi 2004. a otsus asjas nr 3-4-1-1-04, p 21; hiljem ka Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsuses kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 35 ja 13. novembri 2012. a otsuses kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p 27).

25. Üldkogu on seisukohal, et KrMS § 385 p 26 riivab PS § 24 lg-ga 5 tagatud põhiõigust, kuna välistab KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 lg 2 alusel tehtud maakohtu täitmiskohtuniku määruse vaidlustamise määruskaebusega ringkonnakohtus.

26. Lisaks PS § 24 lg-ga 5 tagatud põhiõigusele riivab KrMS § 385 p 26, mis välistab määruskaebuse esitamise vangistuse täitmisele pööramise määruse peale, ka teisi süüdimõistetud isiku põhiõigusi, sh vabaduspõhiõigust (PS § 20 lg 1) ning perekonna- ja eraelu puutumatus (PS § 26 esimene lause). Neid väärtusi, mis on süüdimõistetu jaoks vangistuse täitmisele pööramisel kaalul, arvestab üldkogu PS § 24 lg-ga 5 tagatud põhiõiguse riive mõõdukuse hindamisel. Samuti arvestab üldkogu seda, et KrMS § 385 p 26 riivab ka PS § 12 lg-s 1 sätestatud võrdsuspõhiõigust, kuna määruskaebemenetluses saab täitmiskohtuniku määrust endiselt vaidlustada mitmel põhiõigusi vähem riivaval juhul (vt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 50; 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p 42).

III

27. Üldkogu hindab järgmiseks, kas PS § 24 lg-ga 5 tagatud edasikaebepõhiõiguse riive on põhiseadusega kooskõlas. Põhiseaduse § 11 esimeses lõikes on sätestatud, et õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust.

28. Põhiseaduse § 24 lg 5 sätestab lihtsa seadusereservatsiooniga põhiõiguse, mida võib riivata igal põhiseadusega kooskõlas oleval eesmärgil (sarnaselt vt Riigikohtu üldkogu 12. aprilli 2011. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-62-10, p 38; samuti Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 40 ja 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p 31).

29. Riigikohus on varasemates lahendites leidnud, et KrMS § 385 p-s 26 sätestatud piirangu eesmärgiks on kohtusüsteemi tõhusa toimimise tagamine, ja pidanud seda põhiseaduslikuks väärtuseks, mis on legitiimne eesmärk PS § 24 lg-s 5 sätestatud põhiõiguse riivamiseks (vt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 42 ja 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p 33).

IV

30. Üldkogu hindab järgmiseks, kas PS § 24 lg-ga 5 tagatud edasikaebepõhiõiguse riive on proportsionaalne.

31. Põhiõiguse riive on proportsionaalne, kui see on eesmärgi saavutamiseks sobiv, vajalik ja mõõdukas. Sobiv on abinõu, mis soodustab eesmärgi saavutamist. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne kui esimene. Abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks tuleb kaaluda ühelt poolt põhiõigustesse sekkumise ulatust ja intensiivsust ning teiselt poolt eesmärgi tähtsust (alates Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 6. märtsi 2002. a otsusest kohtuasjas nr 3-4-1-02, p 15).

32. Riigikohtu üldkogu on leidnud, et KrMS § 385 p-st 26 tulenev edasikaebepõhiõiguse piirang on kohtusüsteemi tõhususe tagamiseks sobiv ja vajalik abinõu (vt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 45; 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p 36). Samuti on üldkogu varasemates otsustes mõõnnud, et kohtusüsteemi tõhusus on kaalukas väärtus, kuid leidnud, et ka kaalukausi teisel poolel olevad riivatud põhiõigused on kaalukas väärtus (vt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p-d 47-48; 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p-d 38-39). Ka praeguses kohtuasjas riivab vaidlusalune säte mitmeid kaalukaid põhiõigusi (vt otsuse II osa).

33. Riigikohtu üldkogu arvestas varasemates otsustes riive mõõdukust hinnates täitmiskohtuniku kaalutusõigust vangistuse täitmisele pööramisel (vt Riigikohtu üldkogu 3. juuli 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-18-12, p 49; 13. novembri 2012. a otsus kriminaalasjas nr 3-1-1-45-12, p-d 40-41). Üldkogu märgib, et ka üldkasuliku tööga asendatud vangistuse KarS § 69 lg 6 alusel täitmisele pööramisel on täitmiskohtunikul ulatuslik kaalutusõigus. KarS § 69 lg 6 sätestab, et kui süüdlane või süüdimõistetud hoiab üldkasulikust tööst kõrvale, süüdimõistetud ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kohus politseiasutuse taotluse või kriminaalhooldusametniku ettekande alusel pöörata süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele. Seega peab täitmiskohtunik kõigepealt tuvastama, kas esinevad KarS § 69 lg 6 kohaldamise eeldused. Lisaks faktiliste asjaolude tuvastamisele peab täitmiskohtunik valima sobiva õigusliku tagajärje – kas pöörata vangistus täitmisele või mitte.

34. Üldkogu on seisukohal, et KrMS § 385 p-s 26 sätestatud edasikaebeõiguse piirang ei ole mõõdukas abinõu kohtusüsteemi tõhususe saavutamiseks ja riivab PS § 24 lg-ga 5 tagatud põhiõigust ebaproportsionaalselt. Arvestades mõju, mille vangistuse täitmisele pööramise määрус toob kaasa süüdimõistetud põhiõiguste (sh vabaduspõhiõiguse) jaoks ja täitmiskohtuniku ulatuslikku kaalutusõigust, peab kõrgema astme kohtul olema võimalik kontrollida täitmiskohtuniku otsustuse õigsust. Üldkogu leiab, et KrMS § 385 p 26 on vastuolus PS § 24 lg-ga 5 ja §-ga 11 osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku KrMS § 428 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse KarS § 69 lg 6 järgi täitmisele üldkasuliku tööga asendatud vangistus. Tuginedes PSJKS § 15 lg 1 p-le 2, tunnistab üldkogu KrMS § 385 p 26 nimetatud osas põhiseadusvastaseks ja kehtetuks.

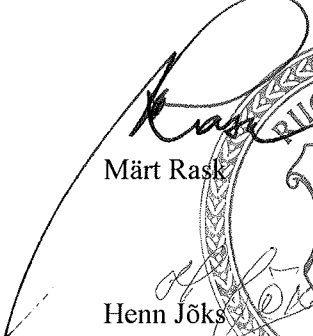
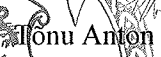

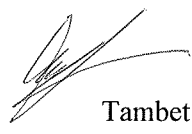
V

35. A. Kure kaitsja taotles määruskaebuses Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määruse tühistamist, milles ringkonnakohus tugines KrMS § 385 p-le 26. Kuivõrd ringkonnakohus tugines määruses põhiseadusvastaseks ja kehtetuks tunnistatud sättele, tühistab üldkogu KrMS § 390 lg-st 1

ja § 361 lg 1 p-st 6 juhindudes Tartu Ringkonnakohtu 20. septembri 2012. a määruse, saadab kohtuasja Tartu Ringkonnakohtule uueks arutamiseks ja rahuldab A. Kure kaitsja määruskaebuse.

36. Koos määruskaebusega esitas kaitsja Riigikohtule taotluse määrata osaühingule In Jure makstava riigi õigusabi tasu suuruseks määruskaebuse koostamise eest 38 eurot ja 40 senti (sealhulgas käibemaks 6 eurot ja 40 senti). Taotluse kohaselt kulus kaitsjal kohtupraktikaga tutvumiseks üks pooltund ja määruskaebuse koostamiseks samuti üks pooltund, st kokku kaks pooltundi. Üldkogu hinnangul on taotluses märgitud toimingud A. Kure kaitseks vajalikud ja nendeks kulunud aeg põhjendatud. Juhindudes riigi õigusabi seaduse § 23 lg-st 1 ja § 21 lg-st 3 ning Eesti Advokatuuri juhatus 15. detsembri 2009. a otsuse p-dest 2 ja 23, tuleb kaitsja taotlus rahuldada. KrMS § 187 lg 1 alusel tuleb see menetluskulu jätta riigi kanda.

 Märt Rask	 Ilõnu Anton	 Jüri Ilvest	 Peeter Jerofejev
 Henn Jõks	 Ott Järvesaar	 Erik Kergandberg	 Lea Kivi
 Indrek Koolmeister	 Ants Kull	 Villu Kõve	 Lea Laarmaa
 Jaak Luik	 Priit Pikamäe	 Jüri Pöld	 Tambet Tampuu